

Рис. 2. Места раскопов в городище: раскопы № I, II — 1980 г., раскопы № Ia, IIa, III — 1981 г., раскопы № IV—VII — 1982 г., раскопы № IIb, IVa, Va, VIa, VIb, VII — 1983 г.

Рис. 3. Каменные кладки (средний этап) и сооружения (ранний и средний этапы) на площадке городища Сокишкяй: 1 — песок; 2 — камни; 3 — нижние камни; 4 — места столбов; 5 — глина; 6 — углистый слой; 7 — место вала; 8 — место рва; 9 — дно рва

Рис. 4. Профили рвов и небольших валов из разных мест: 1 — северо-восточная стена раскопа № Ia; 2 — юго-западная стена раскопа № Ia; 3, 4 — юго-западная стена раскопа № 2a

Рис. 5. Остатки двойной загородки (раскоп № 3)

Рис. 6. Места столбов деревянной кладки (раскоп № 2a)

Рис. 7. Очаги: 1 — № 5 (раскоп № 2); 2 — № 6 (раскоп № 2a)

Рис. 8. Столбовые ямы постройки

Рис. 9. Ритуальный камень

Рис. 10. Каменные топоры

Рис. 11. Каменные изделия: 1—5 — высверлины на топорах; 6, 11, 12, 15, 16 — кремневые изделия; 7, 9 — шлифовальные камни; 8 — камень с просверленной дыркой; 10 — камень со следами обработки; 13, 14 — долотовидные топоры

Рис. 12. Каменные долотовидные топоры и долота

Рис. 13. Каменные долотовидные топоры

Рис. 14. Каменные долотовидные топоры и долота

Рис. 15. Костяные шилья

Рис. 16. Костяные шилья

Рис. 17. Костяные изделия: 1, 3—5, 15, 16, 18 — долотца; 2 — амулет; 6—14, 17 скребки

Рис. 18. Костяные изделия: 1 — долотце; 2—5, 9 — кочедыки; 10—12 — скребки; 6—8, 13 — резцы; 14—16 — ножи

Рис. 19. Костяные и роговые изделия: 1 — пластинка; 2 — неопределенного назначения; 3 — конец рукоятки; 4, 6, 7, 9 — долота; 5 — долото из рога; 8 — оковка

Рис. 20. Костяные изделия: 1—7, 10 — стрелы; 8, 9, 13—18 — наконечники копий; 11, 12 — кинжалы

Рис. 21. Костяные булавки

Рис. 22. Костяные булавки

Рис. 23. Костяные изделия и клыки: 1—5 — скребки; 6—9, 11, 12 — амулеты; 10 — неопределенного назначения; 13 — рукоятки

Рис. 24. Предметы для обработки металлов

Рис. 25. Глиняные изделия: 1—4, 13, 17 — грузики; 5—12, 15, 16 — пряслица; 14 — неопределенного назначения

Рис. 26. Металлические изделия из железа: 1—4 — шилья; 5 — шпоры; 8 — серпик; 10, 14 — фрагменты рыболовного крючка; 11, 15 — ножи; 12, 17 — фрагменты наконечников копий и бронзы; 6 — браслет; 7, 9 — полуфабрикат; 13 — спираль; 16 — булавка

Рис. 27. Штрихованные сосуды S-образной профилировки подгруппы «а»

Рис. 31. Штрихованные сосуды S-образной профилировки подгруппы «б»

Рис. 29. Штрихованные сосуды S-образной профилировки подгруппы «ц» (1, 3, 4) и сосуды с гладкой поверхностью (2, 5)

Рис. 30. Штрихованные сосуды S-образной профилировки подгрупп «ц» (3) и «д» (1, 2, 4—7)

Рис. 31. Штрихованные сосуды S-образной профилировки подгруппы «е»

Рис. 32. Сосуды с прямыми стенками: 1—6 — штрихованные; 7—8 — с гладкой поверхностью

Рис. 33. Сосуды с прямыми стенками: 1—4, 7, 9, 10 — штрихованные; 5, 6, 8 — с гладкой поверхностью

Рис. 34. Штрихованные сосуды разных форм: 1—3, 8 — с прямыми стенками; 4—7, 9 — ребристые; 10 — сосуды S-образной профилировки подгруппы «е»

Рис. 35. Штрихованные сосуды ребристой формы

Рис. 36. Сосуды с гладкой поверхностью

Рис. 37. Керамика разных групп: 1 — защитной; 2, 3, 6 — с шероховатой и 4, 5, 7 — гладкой поверхностью

Рис. 38. Изменение типов керамики в городище Сокишкяй: а — типы керамики со штрихованной поверхностью; б — типы другой керамики

ŽODIS APIE ATSAKINGĄJĄ REDAKTORĘ

Penktajame Lietuvos archeologijos tome ne tik skelbiama trijų šiaurės rytų Lietuvos piliakalnių unikali medžiaga, bet ir garbingo jubiliejaus proga sveikinama leidinio redakcinės kolegijos pirmininkė, šio tomo atsakingoji redaktorė Regina Volkaitė-Kulikauskienė.

Archeologės Reginos Kulikauskienės darbai plačiai žinomi ir Lietuvoje, ir toli už jos ribų. Svarbiausia jos tyrinėjimų sritis — laikotarpis, kai prieš pat valstybės susidarymą iš atskirų genčių ėmė jungtis viena bendra lietuvių tauta. Tačiau Jubiliatei nesvetimi ir ankstesnių epochų klausimai. Tai rodo ir šiame leidinyje skelbiami Narkūnu ankstyvojo geležies amžiaus piliakalnio tvrinėjimai.

Prieš dešimtmetį buvo išleista Reginos Kulikauskienės darbu bibliografinė rodyklė (Regina Volkaitė-Kulikauskienė. Literatūros rodyklė 1943—1976. V., 1976), kurią sudaro apie pusantro šimto pozicijų, neminint nespausdintų straipsnių bei atsiliepimų. Ši rodyklė yra pirmosios tęsinys ir apima paskutinįjį, taip pat

turtingą, dešimtmetį. Išspausdinti to laikotarpio darbai daugiausia susiję su dviem reikšmingomis Jubiliatės tirtomis problemomis. Pirmiausia — lietuvių materialinės kultūros nagrinėjimu. 1978 ir 1981 m. išėjo „Lietuvių materialinė kultūra IX—XIII amžiuje“ dvi knygos. Čia Regina Kulikauskienė — ne tik atsakingoji redaktorė, bet ir kai kurių skyrių autorė. Antroji darbo kryptis — lietuvių etnogenezės tyrinėjimai. 1977 m. buvo sudaryta Reginos Kulikauskienės vadovaujama kompleksinė probleminė grupė. Pirmaisiais metais grupė parengė darbo planus, numatė veiklos gaires. 1979 m. ta tema suorganizuota respublikinė konferencija, kurioje skaityti pranešimai išspausdinti Jubiliatės redaguotoje knygoje „Iš lietuvių etnogenezės“ (1981 m.). Su šia problema tiesiogiai susijusi Vilniuje 1981 m. vykusio antroji tarprespublikinė baltų etnogenezės ir etninės istorijos konferencija, kurios organizacinio komiteto pirmininkė buvo Regina Kulikauskienė. Ji ne tik redagavo šios konferencijos tezes ir straipsnių

rinkinį (rusų k.), pasirodžiusį 1985 m., bet ir paskelbė svarbių straipsnių iš atskirų baltų genčių etnogenezės bei apie lietuvių tautybės sudarymą. Dabar Jubiliatė baigia redaguoti darbą apie lietuvių etnogenezę lietuvių kalba.

Regina Kulikauskienė kasmet vadovauja archeologinei ekspedicijai ir spaudoje skelbia tyrinėjimų duomenis, rašo straipsnius Lietuviškajai tarybinei enciklopedijai, yra jos konsultantė, populiariai archeologijos mokslo laimėjimus paskaitose ir periodiniuose leidiniuose.

1984 m. už archeologijos mokslo populiarinimą jai buvo paskirta „Mokslo ir gyvenimo“ žurnalo premija ir įteiktas laureatės diplomai.

Be minėtos „Lietuvių etnogenezės“ knygos, laukiame dar keleto straipsnių, kurie guli redakcijoje ir spaustuose, tebesančių ant Reginos Kulikauskienės rašomojo stalo, taip pat ir tų, kurie dar tik mintyse. Jubiliatei linkime ištvėrimo ir jėgų toliau tęsti šį atsakingą ir produktyvų darbą.

RIMUTĖ RIMANTIENĖ

LITERATŪROS RODYKLĖ, 1976—1985.

SUDARĖ VALDEMARAS SIMĖNAS

KNYGOS IR STRAIPSANIAI

1976 metai

1. **Abaševo** kultūra.— Kn.: LTE. V., 1976, t. 1, p. 12, 13, iliustr.— Aut. nenurodytas.
2. **Adata**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 35.— Aut. nenurodytas.
3. **Aisčiai**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 95.— Aut. nenurodytas.
4. **Alkas**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 160, iliustr.— Aut. nenurodytas.
5. **Ananjino** kultūra.— Kn.: LTE, t. 1, p. 210, iliustr.— Aut. nenurodytas.
6. **Anau**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 213, iliustr.— Aut. nenurodytas.
7. **Andulių** kapinynas.— Kn.: LTE, t. 1, p. 222.— Aut. nenurodytas.
8. **Antkaklė**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 257, iliustr.— Aut. nenurodytas.
9. **Antsmilkinis**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 271, iliustr.— Aut. nenurodytas.
10. **Apgalvis**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 279, iliustr.— Aut. nenurodytas.
11. **Apyrankė**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 282, iliustr.— Aut. nenurodytas.
12. **Apuolė**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 297—298.— Aut. nenurodytas.
13. **Archeologija**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 315—317.— Aut. nenurodytas.
14. **Archeologijos** paminklai.— Kn.: LTE, t. 1, p. 317—318.— Aut. nenurodytas.
15. **Archeologinė** kultūra.— Kn.: LTE, t. 1, p. 318.— Aut. nenurodytas.
16. **Archeologinis** datavimas.— Kn.: LTE, t. 1, p. 318.— Aut. nenurodytas.
17. **Archeologinis** žemėlapis.— Kn.: LTE, t. 1, p. 318.— Aut. nenurodytas.
18. **Arklas**.— Kn.: LTE, t. 1, p. 345, iliustr.— Aut. nenurodytas.
19. **Asuotės** piliakalnis.— Kn.: LTE, t. 1, p. 401—402, iliustr.— Aut. nenurodytas.
20. **Ašelio** kultūra.— Kn.: LTE, t. 1, p. 403, iliustr.— Aut. nenurodytas.
21. **Enkolpionas** iš Maišiagalos piliakalnio.— Lietuvos istorijos metraštis: 1974 metai, 1976, p. 5—12, iliustr.— antr. rusų k. Bibliogr. nuorodos išnašose.
22. **Maišiagala**.— Mokslas ir gyvenimas, 1976, Nr. 3, p. 14—17, iliustr.
- 23—26. **Maišiagala**.— Draugystė (Vilniaus raj.), 1976, lapas 17, 20, 22, 24.— Tas pats laikr. lenkų k.
27. **Rec. kn.: Jerzy Okulicz**. Pradzieje ziem Pruskich od późnego paleolitu do VII w. n. e.— Wrocław etc.: Ossolineum, 1973.— 588 p., 1 iliustr. lap.— Lietuvos istorijos metraštis: 1975 metai, 1976, p. 93—97.— Bibliogr. nuorodos išnašose.

28. **Раскопки** древнего поселения в местности Наркунай.— В кн.: Археологические открытия 1975 года. М., 1976, с. 433—434.— Соавт.: П. Куликаускас.

1977 metai

29. **Aukštųjų** Rusokų (Vilniaus raj.) pilkapių tyrinėjimai 1974 metais.— Kn.: Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1974 ir 1975 metais. V., 1977 (leid. 1978), p. 113—116, iliustr.
30. **Bereznikai**.— Kn.: LTE. V., 1977, t. 2, p. 103, iliustr.— Aut. nenurodytas.
31. **Buožė**.— Kn.: LTE, t. 2, p. 325, iliustr.— Aut. nenurodytas.
32. **Chersonesas**.— Kn.: LTE, t. 2, p. 399, iliustr.— Aut. nenurodytas.
33. **Chorezmas**.— Kn.: LTE, t. 2, p. 413—414, iliustr.— Aut. nenurodytas.
34. **Černiachovo** kultūra.— Kn.: LTE, t. 2, p. 483—484, iliustr.— Aut. nenurodytas.
35. **Čertomlykas**.— Kn.: LTE, t. 2, p. 489, iliustr.: p. 488.— Aut. nenurodytas.
36. **Čiornaja** mogila.— Kn.: LTE, t. 2, p. 505.— Aut. nenurodytas.
37. **Daugmalės** piliakalnis.— Kn.: LTE, t. 2, p. 590.— Aut. nenurodytas.
38. **Lietuvos** pajūrio archeologinių paminklų tyrinėjimai.— Kn.: Tarybinės Klaipėdos istorijos klausimai, V., 1977, p. 71—80.
39. **Narkūnų** (Utenos raj.) gyvenvietės tyrinėjimai 1975 metais.— Kn.: Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1974 ir 1975 metais, p. 32—37, iliustr.
40. **Rec. kn.: Поболь Л. Д.** Славянские древности Белоруссии: (Ранний этап зарубицкой культуры).— Минск: Наука и техника, 1971.— 232 с., ил., карт., I отд. л. карт; Поболь Л. Д. Славянские древности Белоруссии: (Могильники раннего этапа зарубицкой культуры).— Минск: Наука и техника, 1973.— 241 с., ил., карт., 20 л. ил., I отд. л. схем; Поболь Л. Д. Славянские древности Белоруссии: (Свод археол. памятников раннего этапа зарубицкой культуры — с середины III в. до н. э. по начало II в. н. э.) / Ред. д-р ист. наук Ю. В. Кухаренко.— Минск: Наука и техника, 1974.— 423 с., ил., I отд. л. карт.— Lietuvos istorijos metraštis: 1976 metai, 1977, p. 102—104.
41. **Исследования** памятников в местности Наркунай.— В кн.: Археологические открытия 1976 года. М., 1977, с. 423—424.— Соавт.: П. Куликаускас, А. Лухтан.